

Daniela Wybrańczyk

Notariusz jako mediator w sprawach rodzinnych wobec planowanej nowelizacji kodeksu rodzinnego i opiekuńczego

I. Wprowadzenie

Kodeks postępowania cywilnego nie precyzuje, jakie kwalifikacje są niezbędne do pełnienia funkcji mediatora¹. Nie ulega jednak wątpliwości, że wybór odpowiedniego mediatora jest czynnością, która może zdecydować o sukcesie mediacji. Zgodnie z art. 183² § 1 k.p.c. mediatorem może być osoba fizyczna mająca pełną zdolność do czynności prawnych, korzystająca w pełni z praw publicznych. Z powyższego wynika, że nie ma przeszkód, by mediatorem był również notariusz².

¹ Ewentualne wymogi, jakie musi spełniać osoba ubiegająca się o wpis na listę prowadzoną przez ośrodek mediacyjny, określają same ośrodki. Przykładowo mediatorzy wpisani na listę mediatorów Ośrodka Mediacyjnego przy Izbie Notarialnej w Gdańsku zobowiązani są kierować się w swoich działaniach standardami prowadzenia mediacji i postępowania mediatora uchwalonymi 26.06.2006 r. przez Społeczną Radę do spraw Alternatywnych Metod Rozwiązywania Konfliktów i Sporów przy Ministrze Sprawiedliwości, powołaną mocą zarządzenia Ministra Sprawiedliwości numer 55/08/DNWO z 1.08.2005 r., jako zespół doradczy Ministra Sprawiedliwości. Zob. <https://www.gdin.pl/mediacje/standardy-mediacji/> (dostęp: sierpień 2019). Odwołanie do powyższych standardów znajduje się także w § 6 statutu Ośrodka Mediacyjnego Stowarzyszenia Notariuszy Rzeczypospolitej Polskiej przyjętego Uchwałą Zarządu Głównego SNRP nr 66/XI/2011 z 14.11.2011 r. ze zm. Zob. http://www.rejent.com.pl/2711/Osrodek_Mediacyjny (dostęp: sierpień 2019).

² Szerzej na temat ewentualnych wątpliwości w tym zakresie, a wiązanych z relacją przepisów kodeksu postępowania cywilnego do przepisów ustawy z 14.02.1991 r. – Prawo

W sprawach rodzinnych rola notariusza sprowadza się najczęściej do uczestnictwa w podziale wspólnego majątku małżonków. Jeżeli bowiem małżonkowie ustalą, w jaki sposób chcą podzielić swój majątek, mogą zawrzeć umowę w formie aktu notarialnego. Wobec planowanej nowelizacji kodeksu rodzinnego i opiekuńczego³, ukierunkowanej na ochronę dobra dziecka poprzez konsensualne rozwiązywanie sporów rodzinnych, zasadne jest jednak omówienie pozycji notariusza w aspekcie spraw związanych z uregulowaniem sposobu wykonywania władzy rodzicielskiej nad wspólnym małoletnim dzieckiem obojga małżonków, ustaleniem sposobu utrzymywania kontaktów rodziców z dzieckiem oraz określeniem wysokości, w jakiej każdy z małżonków obowiązany jest do ponoszenia kosztów utrzymania i wychowania dziecka⁴. Niemniej jednak,

o notariacie (tekst jedn.: Dz.U. z 2019 r., poz. 540 ze zm. – dalej: pr. o not.) zob. M. Ch e r k a, J. J a g i e l s k i, *Dopuszczalność sprawowania funkcji mediatora przez notariuszy oraz prowadzenia ośrodków mediacyjnych przez rady izb notarialnych – uwagi na tle nowelizacji Kodeksu postępowania cywilnego*, „Nowy Przegląd Notarialny” 2006, nr 2, s. 7 i n. Autorzy wskazują, że wynikający z ustawy korporacyjnej reżim prawny wykonywania zawodu notariusza nie zabrania osobom wykonującym ten zawód sprawowania funkcji mediatora, jest to jednak aktywność pozazawodowa, na którą notariusz musi uzyskać zgodę rady właściwej izby notarialnej (s. 19).

³ Rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw z 27.02.2019 r. (druk sejmowy Sejmu RP VIII kadencji nr 3254) <https://www.rpo.gov.pl/sites/default/files/Poselski%20projekt%20nowelizacji%20KRO.pdf> (dostęp: sierpień 2019; dalej: projekt).

⁴ Projekt wpłynął do sejmu 27.02.2019 r. i został skierowany do pierwszego czytania na posiedzeniu sejmu. Pierwsze czytanie na posiedzeniu sejmu odbyło się 26.04.2019 r. Po pracach w komisjach projekt przedstawiono Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach, w której do zakończenia poprzedniej kadencji Sejmu trwały prace. W tym czasie wprowadzono autopoprawkę do projektu z 9.04.2019 r. (druk sejmowy Sejmu RP VIII kadencji nr 3254-A), <http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/6FB2A336AEFAC630C12583D800547403/%24File/3254-A.pdf>, po czym oba projekty zastąpiono poselskim projektem ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy, ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z 2.07.2019 r. (druk sejmowy Sejmu RP VIII kadencji nr 3564), <http://orka.sejm.gov.pl/Druki8ka.nsf/0/4E56AF4D3D7E47D9C125842C002CE0CF/%24File/3564.pdf>, sprawozdanie komisji nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacjach o rządowym projekcie ustawy o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (druki nr 3254 i 3254-A). Projekt ten nie wprowadził istotnych zmian w zakresie idei rodzinnego postępowania informacyjnego, koncentrując się głównie na zmianach redakcyjnych.